

Täysistunto

Torstai 1.12.2022 klo 15.59—1.13

2.1. Suullinen kysymys sähkön riittävydestä (Riikka Slunga-Poutsalo ps)

Suullinen kysymys SKT 199/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Slunga-Poutsalo.

Keskustelu

16.00 Riikka Slunga-Poutsalo ps: Arvoisa puhemies! Energiantuotannossa on tehty selkeästi vastuuttomia linjauksia, ja nyt Suomi on energiapoliittisilla päätöksillään sitonut meidät tavan kansalaiset tuulivoiman armoille. Sähkön pörssihinnan jäätyminen korkealle ei johdu tällä hetkellä siitä, ettei tuulisi, vaan siitä, että tuulimyllyt uutistietojen mukaan yllättäen jäätyivät. Täällä eteläisessä Suomessa ei ole vielä edes nähty kunnon pakkasia, ja silti saamme kuulla, kuinka lähellä jo oli se hetki, että sähköä ei enää riitäkään kaikille.

Arvoisa hallitus, olette tehneet toimia, joilla osa kalliiden laskujen kanssa painivista kotitalouksista voisi saada pientä rahallista apua. Perussuomalaiset ovat esittäneet listan toimista, joilla voidaan vaikuttaa sekä energiantuotannon turvaamiseen että sähkölaskujen kohtuullisuuteen. Arvoisa varapääministeri Saarikko, onko hallitus tehnyt mielestänne kaikkensa, jotta sähköä tulevana talvena riittäisi kaikille?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Saarikko.

16.02 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset, esitätte kysymyksen siltäkin osin varsin tärkeänä päivänä, että tänään astuu voimaan hallituksen linjaus sähkön arvonlisäveron määräaikaisesta alentamisesta. Olen tyytyväinen tuohon päätökseen ennen kaikkea siksi, että se auttaa kaikkia suomalaisia sähkönkuluttajia, ja käsitykseni mukaan ministeri Lintilän johdolla myös yritykset, sähköyhtiöt, kantavat yhteiskuntavastuuta niin, että tuo hinnanalennus alvina näkyy myös sähkölaskun lopullisessa hinnassa. Näin kuuluukin toimia, yritysten on oltava nyt vastuullisia.

Tämän lisäksi hallitus on valmistellut ja tuonut itse asiassa eduskunnallekin käsittelyyn verovähennyksen sellaisiin kotitalouksiin, joissa sähkölasku kasvaa poikkeuksellisen suureksi, ja kaikkein pienituloisimmille kohdistetaan vastaava sähköavustus Kelan kautta.

Myönnän avoimesti, että hallitus ei voi paikata koko riskiä ja harmia kotitalouksille energiakriisistä, mutta kyllä, arvoisat perussuomalaiset, hyvä eduskunta, hallitus tulee suomalaisia vastaan [Puhemies koputtaa] edessä olevana poikkeuksellisenä talvena.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja seuraavaksi pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihepiiristä haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan sitä V-painiketta. — Ja edustaja Slunga-Poutsalo jatkaa.

16.03 Riikka Slunga-Poutsalo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt oli kylä kysymys energian riittävydestä eikä laskujen kompensoinnista.

Mutta mennään niihin laskuihin. Meillä on kahden kerroksen väkeä: monella on vielä edullinen määräaikainen sähkösopimus, kun taas toiset ovat sidoksissa pörssisähkösopimuksiin tai koko ajan nouseviin kiinteisiin sopimuksiin ilman vaihtoehtoa. Näissä sähköar-pajaisissa toiset maksavat sähköstä 50 senttiä ja toiset 5 senttiä. Edullisen sähkösopimuk-sen kanssa ei tarvitse sähköä säästellä. Toisaalla kulutuksesta on karsittu jo kaikki, jopa se asumismukavuus — mistä asiantuntijoiden suulla ei saa muka karsia — koska rahat eivät vaan riitä. Samaan aikaan liikkuminen on kallista, ruoan hinta nousee ja talvi kylmenee. Yhä suurempi joukko keskituloisiakin ajautuu tilanteeseen, missä joutuu pohtimaan päivit-täistä selviämistä — joukko, joka on liian köyhyä pärjätäkseen omillaan mutta liian rikas saadakseen yhteiskunnalta tukia edes näistä tilapäisistä sähkötuista. Tämä hallitus on pe-rännyt koko kauden [Puhemies koputtaa] kansalaisten yhdenvertaista kohtelua eri esitys-tensä kohdalla. [Puhemies: Ja nyt se kysymys!] Arvoisa hallitus, missä on kansalaisten yh-denvertainen kohtelu nyt?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Saarikko.

16.04 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhe-mies! Kysymyksessänne tuli nyt valtavasti eri ulottuvuuksia, ja uskon teidän erityisesti keskittyvän ainakin tähän osuuteen, joka on yleinen hinnannousu, joka vaikuttaa suoma-laisten arkeen. Ja kyllä, hintojen nousu esimerkiksi ruokakaupassa vaikuttaa suhteellisesti eniten kaikkein pienituloisimpiin. Siksi on tärkeää toteuttaa oikeudenmukaista politiikkaa, josta hyvä esimerkki on se, miten sosiaaliturvan hintojen nousua vastaava tasokorotus to-teutettiin jo ennenaikaisesti tämän vuoden puolella. Ja kyllä suomalainen sosiaaliturvajär-jestelmä toimii yleisesti ottaen hyvin tältäkin osin, että se on sidottu indekseihin, hintojen tason nousuun ja sitä kautta indeksi nousee kustannuksia vastaavalla tavalla. Tämän lisäk-si hallitus on tehnyt toimia juuri äsken mainitsemallani tavalla nimenomaan sähkölaskuja koskien: sähkövähennys verotuksesta, pienituloisimmille sähköavustus ja kaikkia suoma-laisia koskeva sähkön arvonlisäveron alennus.

Mutta kyllä totean myös vastuullisen talouden näkökulmasta: meidän ei ole mahdollista tilkitä [Puhemies koputtaa] kaikkia niitä talouden aukkoja, joita inflaatio kansalaisille tuot-taa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Meri.

16.06 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Toivon, että, mi-nisteri Saarikko, vastaatte siihen ensimmäiseen kysymykseen, jonka perussuomalaiset esittivät: mitä me teemme sähkön riittävydelle? Tämä oli aika järkyttävä uutinen tuulivoi-masta, johon te olette koko energiapolitiikkanne oikeastaan kaataneet, että siellä lavat jää-tyvät. Nyt on kyllä vakava paikka, ja haluaisin kuulla tähän vastauksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Ja tuosta sähkön säästämistä: siellä on sellainen tilanne ihmisillä, ministeri Saarikko, että talojen rakenteet menevät pilalle, mikäli ei lämmitetä, ja pyykkiä on pakko pestä. Tämä on erittäin vakava tilanne. Ja kun ajatellaan sitä, että kysymys on peruspalvelusta ja ihmisen yhdenvertaisesta kohtelusta, niin mitä vastaatte: mitä voisimme tehdä sille sähkön hinnalle, jotta ihmisillä olisi oikeus saada yhdenvertaisin sopimuksin kohtuuhintaista sähköä? Kuten edustaja Slunga-Poutsalo sanoi, hintahaitari on valtava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Saarikko.

16.07 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan parhaan kykyni mukaan ja samalla totean, että energia-asioista vastaava ministeri Lintilä, aivan kuten eduskunnalle on etukäteen ilmoitettu, on virkamatkalla eikä tänään paikalla, mutta vastaan tietenkin kysymyksiinne, jotka liittyvät sähkön riittävyyteen ja toisaalta sähkön säästämiseen.

Kyllä, uskon ja tiedän, että suomalaiset ovat hyvin valvotuneita tämän poikkeuksellisen energiakriisin äärellä. Siitä hyvä osoitus olivat syyskuun tilastot. Pelkästään vuoden takaiseen verrattuna syyskuun vertailussa Suomi käytti yhdeksän prosenttia vähemmän sähköä kuin vuoden takaisessa ajassa. Se on noin saman verran sähköä kuin Seinäjoen kaupungin asukkaat käyttivät koko vuoden aikana. Tuon tämän esille vain siksi, että meillä on ollut mahdollisuutta tinkiä sähköstämme, mutta tunnistan edustaja Meren kysymyksestä, tietenkin tilanne voi ajautua joillekin kansalaisille kohtuuttomaksi ja siksi me olemme tehneet näitä yksittäisiä avustuspäätöksiä juuri tällaisille kotitalouksille, omakotitaloille, jotka lämpiävät sähköllä, käytännössä niihin tämä tuki kohdistuu.

Mitä tulee sähkön riittävyyteen, [Puhemies koputtaa] se polku, jonka Suomi on valinnut uusiutuvan energian tiellä, on ainut tae [Puhemies: Ja nyt on aika kulutettu loppuun!] sähkön riittävyyteen. Perussuomalaiset ei ole valinnut samaa linjaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lehto.

16.08 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapahtui maailmalla mitä tahansa, niin yksi on ja pysyy: hallituksen tavoite pakottaa Suomi hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä.

Hyvä hallitus! Te ette näe tavoitteiden vihersokaisemana kansamme hätätilaa. Maataloutemme omavaraisuus on luhistumassa, ja te, hallitus, haluatte kurittaa entistä enemmän maataloustuottajien ahdinkoa maatalouden päästövähennystoimillanne.

Bensiinin kuluttajahinnasta reilusti yli puolet on veroa, ja te, hallitus, haluatte kurittaa autoilijoita vielä lisää. Teidän EU:ta kumarteleva ilmastoposeerauksenne nostaa ennen kaikkea elintarvikkeiden hintoja alkutuotannosta lähtien, jolloin suomalaisilla eivät riitä rahat ruokaan.

Arvoisa hallitus! Kansa tarvitsee kohtuuhintaista ruokaa, sähköä ja liikenne- ja lämmityspolttoaineita. Tuplalapsilisän kertakorvaus ei paljon lämmitä yksin asuvia tai lasten etävanhempia, jotka ottavat osaa lastensa kasvatukseen.

Arvoisa tasa-arvoministeri Blomqvist, [Puhemies: Kysymys!] hallituksen ilmastotoimet vaativat paljon rahaa. [Puhemies koputtaa] Kysynkin teiltä, kohtelevatko hallituksen kunnianhimoiset ja kalliit ilmastotoimet kansalaisiamme tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Koetetaan sisällyttää nämä kysymykset sekä vastaukset yhteen minuuttiin. — Ja nyt ministeri Blomqvist, var så god.

16.09 Pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän tämän huolen siitä, kohteleekeko tämä kriisi nyt kaikkia kansalaisia tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti, mutta mitä tulee tasa-arvoministerin tehtäväkenttään, niin se käsittää tasa-arvoa miesten ja naisten välillä, enkä minä sen takia nyt pysty vastaamaan yksityiskohtiin tässä kysymyksessä. [Välihuutoja eduskunnasta] Sen voin sanoa, että tietysti hallituksessa jokaisessa päätöksessä ja jokaisessa lakihankkeessa mietitään juuri tätä tasa-arvonäkökulmaa ja yritetään tehdä niin hyviä lakeja ja tasa-arvon täyttäviä lakeja kuin mahdollista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Koponen.

16.10 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten olemme tässäkin kuulleet, hinnat nousevat ja ihmiset kärsivät. Hallitus puhuu kauniisti vähempiosaisten auttamisesta, mutta sen omalla vahtivuorolla on viimeisen vuoden aikana lapsiköyhyyteen pudonnut 30 000 uutta lasta, minkä lisäksi myös yksin asuvia ja ikäihmisiä 30 000. Priorisointe rahanne väärin, viimeksi esimerkiksi laittomasti maassa olevien terveydenhuoltoon, mutta ette ole saaneet tässä yli kolmen vuoden vallassa olonne aikana valtionbudjettiin pysyvää määrärahaa, mistä annettaisiin tuki vähävaraisia auttaville, ruokaa jakaville järjestöille. Nyt sille olisi kovempi tarve kuin koskaan. Tämä on aivan käsittämätön arvovalinta. Ministeri Kiuru, vuodet vierivät, suu liikkuu, mutta mitään ei tapahdu. Kertokaa, milloin tämä raha löytyy.

Loppuun vielä: puhutte tasa-arvosta ja miten kaikki pidetään mukana, mutta unohdatte täysin kaasulla kotiaan lämmittävät ihmiset.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, olkaa hyvä... Nyt Sarkkinen, ministeri Sarkkinen. — Jo toinen kerta, kun kyselytunnilla unohdan teidän nimenne, anteeksi.

16.11 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hintojen nousu todella koettelee nyt kaikkia suomalaisia: energian hintojen nousu mutta myös laaja-alaisempi inflaatio. Mutta erityisen paljon hintojen nousu koettelee pienituloisia kotitalouksia ja pienituloisia lapsiperheitä. Hallitus on tällä kaudella vahvistanut Suomen sosiaaliturvajärjestelmää, mutta tämä hintojen nousu uhkaa ajaa lapsiperheitä köyhyyteen, ja siksi hallitus on tehnyt päätöksiä tästä sähkötuesta, sähkövähennyksestä, ja sen lisäksi joulukuussa kaikille perheille maksetaan kaksinkertainen lapsilisä, ja pienituloisille lapsiperheille tullaan ensi vuonna myös antamaan lisätukea työttömyysturvan lapsikorotuksen, toimeentulotuen lapsen perusosan korotuksen kautta. Sen lisäksi ulosoton suojaosaa korotetaan, lääkekatto jäädytetään, jotteivät lääkekustannukset kasva, ja sen lisäksi vuodenvaihteessa tulevat isot indeksikorotukset työeläkkeisiin, mutta sen lisäksi myös uudet indeksikorotukset kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin, ja me teimme jo syksyllä ylimääräisen indeksikorotuksen, eli hallitus on päämäärätietoisesti pyrkinyt tässä vaikeassa tilanteessa ehkäisemään köyhyyden lisääntymistä, [Puhemies koputtaa] mutta olosuhteet ovat erittäin vaikeat. [Perussuomalaisten ryhmästä: Järjestöistä oli kysymys!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

16.13 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos sähkö loppuu ensi talvena, Suomessa on paljon asukkaita, jotka joutuvat käyttämään sähköisiä apulaitteitaan pysyäkseen esimerkiksi koko yön hengissä tai terveenä. Miten aiotte pitää, hallitus, huolen siitä, että tällaiset henkilöt tulevat saamaan sähkönsä siinäkin kohtaa, jos sähkökatkoja aiotaan tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Saarikko.

16.13 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin sähkökatkojen varalle suomalaiset energiayhtiöt ja myöskin hallituksen varautumisen ministerityöryhmä on tehnyt omia suunnitelmiaan. Suomalaisten kannattaa varautua poikkeukselliseen talveen, mutta tiedossani ei ole sellaista tilannetta, jossa esimerkiksi meidän olisi syytä varautua pitkiin yhtenäisiin sähkökatkojaksoihin, jotka koskisivat kaikkia kotitalouksia. Meillä on myös selkeä priorisointilista siitä, mitkä toimialat ovat sellaisia, jotka sähkökatkonkin tilanteessa pitää kyetä priorisoimaan.

Aiemmissa kysymyksissä, hyvät perussuomalaiset, nostitte esiin ihan oikeutetun kysymyksen: kohteleeeko energiakriisi kaikkia suomalaisia samalla tavalla? Reilu vastaus, mutta ikävä tosiasia samalla, on se, että ei kohtelee. Ei kohtelee. Tämä riippuu erittäin paljon esimerkiksi siitä, millaisessa asunnossa asuu, millainen lämmitysmuoto kotona on, kuinka paljon joutuu käyttämään omaa autoaan, ja kyllä silloin esimerkiksi pitkien välimatkojen, maakuntien Suomessa inflaatio koettelee huomattavasti enemmän, ja kuten jo sanoin, [Puhemies koputtaa] pienituloisia se koettelee huomattavasti enemmän vaikkapa ruokakaupassa. Mutta hallitus tekee toimia, jotka kohtelevat ihmisiä tasa-arvoisesti. [Jukka Gustafsson: Hyvä! Oikein!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt seuraava kysymys. — Edustaja Grahn-Laasonen.

16.14 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei suomalaisilla ihmisillä ole tuhansien eurojen puskuria näihin nouseviin arjen kustannuksiin, kun ajatellaan sähkölaskuja, bensakuluja, joululahjojen kallistumista, ruoan kallistumista, [Jari Myllykosken välihuuto] koko arjen kallistumista, ja siitä syystä — vaikka ymmärrämme hyvin, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on se juurisyy siellä, emmekä syytä hallitusta nyt tästä sähköongelmasta — kun meillä tämä tilanne on käsillä, silloin tietysti hallituksella on vastuu etsiä ratkaisuja. Meillä on suomalaisten kotien luottamus omaan talouteensa ennätysheikolla.

Kokoomus julkaisi eilen vaihtoehtobudjetin, jossa me tarjotaan toivon viestiä huomiselle muun muassa sitä kautta, että työn tekemisestä tulee kannattavaa, että ihmisille jää palkasta enemmän käteen. Mitkä ovat hallituksen lääkkeet siihen? Mitä ajatuksia teillä on siitä, miten tavallinen suomalainen, joka käy töissä ja haluaa elättää perheensä, selviää näistä kasvavista arjen kustannuksista?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, ja ministeri Sarkkinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

16.15 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä kokoomukselle todeta, että me eilen käytiin keskustelua teidän vaihtoehtobudjetistanne ja muista opposition vaihtoehtobudjeteista ja kokoomuksen vaihtoehtobudjetti sisältää erittäin suuria leikkauksia pienituloisille suomalaisille [Aino-Kaisa Pekonen: Kyllä! Näin on!] asumistuen leikkauksen kautta, työttömyystuen leikkauksen kautta. Laskimme, että kokoomuksen esittämä 350 miljoonan euron leikkaus asumistukseen tarkoittaisi keskimääräiseltä asumistuen saajaruokakunnalta 77 euron leikkausta kuu-kaudessa, [Vasemmalta: Ohhoh!] yli 900 euron leikkausta vuodessa. Monet näistä kotitalouksista ovat pienituloisia työssäkäyviä kotitalouksia, jotka eivät ole oikeutettuja esimerkiksi toimeentulotukeen, mutta näin isojen leikkauksien kautta he voisivat joko pudota toimeentulotuella tai sitten pienituloisen työssäkäyvän kotitalouden käytettävissä olevat tulot pienenevät erittäin radikaalisti, ja en kyllä näe, että tämä myöskään kannustaa työssäkäyntiin. Eli totta kai hallitus kantaa vastuuta tässä maassa, mutta odotan kyllä [Puhemies ko-puttaa] myös johdonmukaisuutta oppositiolta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Essayah.

16.17 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä valtiovarainministeri aivan oikein totesi, että tämä energiakriisi ei todellakaan kohtelee kansalaisia yhdenveroisesti, ja erityisesti nostitte esille nämä haja-asutusalueilla ja pitkien välimatkojen perässä asuvat ihmiset. Huolestun on yhteinen. Mutta ihmettelen, että kun hallitus on löytänyt näitä erilaisia tapoja kompensoida, niin kuitenkin esimerkiksi juurikin maatilat, jotka sijaitsevat useimmiten siellä haja-asutusalueilla, eivät ole saaneet minkäänlaista energiaturvasta tai kompensatiota. Tai entäs pienet yritykset? Meillä tällä hetkellä kaatuu pieniä yrityksiä, muun muassa elintarvikekioskeja ja vastaavia, joilla on suuret sähkölaskut, joita he eivät pysty enää maksamaan.

Eli missä vaiheessa hallitus aikoo huomioida maatalojen ja yritysten asian? Vaikka nyt ollaan tekemässä tämä arvonlisäveron alennus, niin sehän ei näitä toimijoita hyödytä, koska arvonlisävero on niille läpilaskutettavaa erää. Koska hallitus aikoo tuoda nyt maatalojen ja myöskin yritysten energiaturvatuksen kompensaa-tion?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Saarikko.

16.18 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin maataloudesta, alkutuotannosta ja meidän kaikkien suomalaisten ruokaturvasta — toimialasta, joka on kärsinyt energiakriisistä ja Ukrainan sodan heijasteista erityisen paljon lannoitteiden hinnan vuoksi, sähkön hinnan vuoksi ja muiden kustannusten nousun vuoksi, ja myös siksi, että markkinoilta ei ole ollut saatavilla takaisin koko sitä hintaa, mitä kustannusten nousu maataloille on tarkoittanut — onneksi jonkin verran kuitenkin. Siinä edustaja Essayah, vaikka monesti olette oikeassa, olette nyt hiukan väärässä. Hallitus nimenomaan on tuplannut energiaveron palautuksen tälle vuodelle maataloille [Timo Heinosen välihuuto] juuri tämän taloudellisen tilanteen vuoksi liittyen energialaskuihin.

Ja mitä tulee yrityksiin, tilannetta seurataan koko ajan. Tätäkin hallituksen varautumisen ministerityöryhmä on käsitellyt. Tiiviisti myös yhteistyössä Suomen Yrittäjien kanssa me seuraamme tilannetta, miten energiakriisi vaikuttaa yrityksiin. Myös virkakunta on teh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

nyt aiheesta nopean selvityksen, ja sen lopputulemana oli, että me emme vielä ole tunnistaneeet suoria selkeitä tukimuotojen tarpeita. [Puhemies koputtaa] Mutta olemme valmiudessa ja toivon, että niitä ei tarvittaisi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Malm.

16.19 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen palkansaajan sähkölaskut ovat syksyn 2022 aikana kohonneet moninkertaisiksi. Syynä tietenkin ovat Ukrainan sodan vaikutukset ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Vaikka sähkön pörssihinnat ovat nousseet, sähkön tuotantokustannukset eivät kuitenkaan ole nousseet kuin pienellä osalla energiayhtiöistä. Loput yhtiöistä hyötyvät korkeasta sähkön hinnasta ja ovat tehneet ennätystuloksia. Energiakriisin aikana Suomen on otettava kaikki keinot käyttöön, jotta kotitaloudet tulevat selviämään. Ministeri Saarikko, aiotteko te tehdä mitään sähköyhtiöiden voittojen rajoittamiseksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Saarikko.

16.20 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aion kyllä, aion toimia myös mahdollisimman nopeasti tässä asiassa. Sen lisäksi, että tämä energiakriisi, joka on vakava ja tärkeä aihe, sodan heijaste meidän elämässämme, ei kohtele kaikkia kansalaisia yhdenveroisesti, se on tuottanut myös ansaitsemattomia voittoja energiayhtiöille. Yritystoiminnasta kuuluu ja saa tulla voittoa, ja yrityksillä pitää olla pääomaa investoida vaikkapa juuri vihreään energiaan — toisin kuin perussuomalaiset haluavat. Mutta tähän ansaitsemattomaan voittoon toteutamme ylimääräisen määräaikaisen lisäveron. Se valmisteltiin pika-aikataululla, taustalla myös EU:n yhteiset päätökset. Tuo vero tulee koskemaan ensi vuotta, energiayhtiöitä ja nimenomaan sitä osuutta, joka on ylimääräistä, sähkömarkkinan toiminnasta johtuvaa voittoa yrityksille, joka heille ei ole ansaittua voittoa, vaan se on pois kansalaisten arjesta. [Aino-Kaisa Pekonen: Aivan loistavaa! — Jukka Gustafsson: Hyvä vastaus hyvään kysymykseen!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kulmuni.

16.21 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on tietenkin todella vakava eurooppalaisilla sähkömarkkinoilla ja myös Suomessa, ja varmasti kaikki ymmärtävät nyt, miksi on niin tärkeää vahvistaa huoltovarmuutta ja omavaraisuutta myös sähkön suhteen, missä Suomi ei ole vielä läpi vuoden suinkaan omavarainen. Siitä tähän tämä ongelma nyt juontuu, toki taustalla se Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan.

Arvoisa hallitus! Kun nämä veronkevennykset tietenkin ovat yksinkertaisia ja helpoimpia toteuttaa, niiden kääntöpuoli on se, että ne kohdistuvat varsin laajalle, joten ne eivät aina auta kaikista eniten niitä pienituloisia ja kaikista suurimmassa hädässä olevia. Tilanne on tietenkin se, että nämä isot sähkölaskut, jotka voivat nousta, kivuta, tuhansiin euroihin, koskettavat nyt myös keskituloisia. Ongelma on ollut se, ettei meillä ole järjestelmää, ei Kelan kautta pysty kohdentamaan tukea. Onko päästy Kelan kanssa eteenpäin siinä, onko tulevalle talvelle olemassa jonkinlaista uutta järjestelmää, [Puhemies koputtaa] jolla voitaisiin kohdentaa tukea paremmin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Sarkkinen. Nyt muistuu nimi.

16.22 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että edustajan analyysi tilanteesta on ihan oikea. Me ollaan hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa tukitarpeita on muillakin ihmisillä kuin niillä, keitä me olemme tottuneet tukemaan meidän sosiaaliturvajärjestelmän kautta. Tukitarpeita voi olla keskituloisilla ihmisillä tai ihmisillä, joilla on poikkeuksellisen huono sähkösopius, kallis sähkösopius, iso sähkönkulutus. Nämä meidän normaalit järjestelmät hyvin kankeasti reagoivat tähän tilanteeseen, ja tämänkin takia hallitus on päättänyt selvittää tällaisen kokonaan uuden energiatuen luomista. Valitettavasti se ei ole vielä käytössä tänä talvena, joten sen takia joudumme käyttämään näitä tylpempiä keinoja, joita ovat tämä Kelan kautta maksettava sähkötuki niille, jotka eivät voi verotuksen kautta tehtävää sähkövähennystä tulojen pienuuden takia hyödyntää. Se tulee olemaan käytössä, ja se tulee ensi vuoden ensimmäisille kuukausille niille, keillä on pienet tulot ja isot sähkölaskut, he voivat Kelasta sitä hakea. [Puhemies koputtaa] Mutta se on kovin tylppä työkalu, joten odotan kyllä, että saisimme käyttöön paremman energiatukivälineen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hassi.

16.23 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä energiakriisi, joka johtuu Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan, on vaikeuttanut todella monien ihmisten elämää. Ilman tuulivoimaa, jota perussuomalaiset jatkuvasti kritisoivat, Suomi olisi todella suurissa vaikeuksissa. [Ben Zyskowiec: Entäs ilman ydinvoimaa, jota te vastustatte?] On huomattava myös, että tähän samaan soppaan tulee nyt Olkiluoto kolmosen viivästyminen, Ranskan useiden ydinvoimaloiden seisokit korroosio-ongelmien takia, Ruotsin yhden ydinvoimalan sulkeminen myös teknisten ongelmien takia. Arvoisa pääministerin sijainen, pyytäisin teitä esittämään kuvauksen siitä, millä tavalla nyt parannamme ylipäättänsä Suomen energiaitsenäisyyttä ja samalla myöskin häiriönkestokykyä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Saarikko.

16.24 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Energiainsenäisyys” oli näin itsenäisyyspäivän lähestyessä hyvä sanavalinta. Itsenäisyyttä on niin monin tavoin isänmaallamme. Energiainsenäisyydessä me olemme kehittyneet varsin hyvään suuntaan, itse asiassa erittäin hyvään suuntaan, sekä uusiutuvan energian osalta — ympäristölle, luonnolle, ilmastolle kestävän energian osalta — että myös kotimaisuusasteen osalta. Itse asiassa kaikki merkittävät energiainvestoinnit, joita Suomessa tällä hetkellä toteutetaan miljardeilla, vahvistavat omavaraisuuttamme, kotimaisuusastetta ja uusiutuvaa energiaa. Tätä kaikkea me vauhditamme nyt vielä myös sillä, että luvituspäätöksille muodostuu pikakaista niille investoinneille, jotka vauhdittavat kotimaista uusiutuvaa energiaa. Se on oikeaa politiikkaa poikkeuksellisessa ajassa.

Nämä päätökset eivät ole syntyneet itsestään. Ne ovat Suomessa pitkän jatkumon tulos, jota tämä hallitus on halunnut jatkaa, ja siksi oikea kysymysosoite on perussuomalaiset. Teidän politiikkanne on hiilenmustaa politiikkaa. Se on lyhytnäköistä politiikkaa, joka ei ajattele [Puhemies koputtaa] tulevia sukupolvia. On kallista politiikkaa, myös euroissa katsottuna, hirttäytyä kiinni [Puhemies koputtaa] fossiiliseen maailmaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt vastauksen antaa perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Tavio.

16.25 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hallitushan on itse romuttanut turvekoneiston ja lakkauttanut hiilivoimaa ja aikoo lakkauttaa hiilivoimaloita. Me haluamme pitää suomalaiset sähköt päällä, joten kyllä me tarvitsemme muutakin kuin tätä tuulivoimaa, mikä on jäätyneenä tuolla teidän pelloillanne.

Siis nyt tämä sähkön hintakriisi on todellinen. Jokainen koti tarvitsee sähköä, erityisesti sähkölämmittäjät. Ja onhan tämä ennennäkemätöntä, että Suomen perheet asetetaan eriarvoiseen asemaan ja taloudelliseen ahdinkoon. Niistä, jotka sähkölämmittävät, eivät edes työssäkäyvät perheet pysty maksamaan näitä sähkölaskuja, saati sitten pienituloisen eläkeläinen.

Tällä hetkellä on, kuten tässä on keskustelussa todettu, hyvinkin sattumanvaraista, kenellä on mikäkin sähkösopimus ja ketkä ovat pörssisähkön varassa. Perussuomalaisten mielestä se on kestävämpiä, että ihmisten asema sähkölaskun saajina määrittyy ihan sattumanvaraisesti. Kun tässä on myönnetty, että tämä on tasa-arvokysymys, niin perussuomalaiset kysyvät uudelleen: mitä te olette tehneet korjataksenne tämän yhdenvertaisuusongelman? [Sanna Antikainen: Vastaus on, että ajoitte turpeen alas!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Saarikko.

16.27 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä edustaja Tavion kanssa siitä, että ei Suomen kannata itse asiassa nojata yhteenkään yksittäiseen energiamuotoon, ei edes tuulivoimaan, ei myöskään yksin ydinvoimaan, vaan meidän voimavaramme on hajautettu energiapaletti, johon kuuluu muuten myös turvetuotanto. Tämä hallitushan teki energiakriisin alkaessa päätöksen siitä, että toisin kuin aiemmin, Suomessa varmuusvarastoidaan myös turvetta. Se on oikea ja viisas päätös kansalaistemme ja energiatuotannon turvaamiseksi.

Mitä tulee sähköjärjestelmäämme, sähkömarkkinaan, luulen, että jaamme laajasti arviot: Se on kriisin aikana osoittanut myös monet ongelmansa. Se ei toimi. Ja erityinen ongelma on maakaasun hinnan sitominen muun sähköntuotannon hintaan. Se on ongelma, joka pitäisi kyetä ratkomaan Eurooppa-tasolla. Se on vastuullisin ja järkevin tie myös suomalaisten, meidän kansalaistemme, kukkaron kannalta. Näitä päätöksiä Suomi aktiivisesti ajaa pääministerin, elinkeinoministerin ja kaikkien meidän johdolla. Ministeri Lintilä energia-asioista vastaavana käy tätä varmasti mielellään [Puhemies koputtaa] sekä teidän että suomalaisten kanssa läpi tarkemmin. Ensi viikolla hän järjestää kansalaisinfon aiheesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hienoa.

Kysymyksen käsittely päättyi.